

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1896. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer I. uró Könyvnyomdája.

A legény-egyletek országos szövetségének gyűlése.

A magyarországi kath legény-egyletek országos szövetségének folyó hó 22-én megkezdett nagygyűlését folyó hó 23-án folytatták és még ugyanazon nap délelőttjén be is fejezték.

A gyűlésnek minden egyes ülését maga a diszelnök, dr. Steiner Fülöp Ó Méltósága vezette, a nála megszokott tapintattal és bölcsességgel.

*

A nagygyűlés első napjának estjén K. Horváth István és Bilkey Ferencz a székesfejérvári kath. legény-egylet fáradhatatlan elnökei felette sikerült szaváló estélyt rendeztek az egylet Kossuth-utcai helyiségében a vendégek tiszteltére. Háromnegyed nyolczkor már egészen megtelt az egyletnek — fájdalom! — nagyon könnyen megtölthető helyisége. K. Horváth István időzőlő szavai után a szereplő ifjak — számra mintegy 20-an — legelőször is a Hymnust énekeltek el Bogárdy Antal titkár vezetése mellett, szépen, lelkesen. Azután több csinos szavalat és monológ következett, majd ismét együtt élénkeltek a „Kitárom reszkető karom“... című hazafias dalt és a Szózatot.

A műsor végeztével Schiffer Ferencz központi elnök meleg szavakban köszöntö meg az élvezetes előadást s a jelenlevő ifjakat egymás iránt való szeretetre és összetartásra buzdította. Sok olyan tagja van az egyletnek — ugymond, — a kik vidékről szakadtak ide, hol szülőik

szeretettét nélkülözni kény elenek, de itt éppen ezen egylet az, mely hivatva van a szülőket pótolni. Ide mindenkivel a gondolattal léphet be, hogy itt szeretetet talál és otthon érezheti magát, azonkívül az egyletben mindenkinek szép alkalom kínálkozik szellemének teljes irányban való képzésére. Igaz, hogy nagyon szerény, szűkös ez a helyiség, de éppen azért igyekezzenek ide minél többen, hogy *szétnyomják ezeket a sűk falakat* és akkor majd szebb, tágosabb helyiséget kapnak. Elnöktársai nevében még egyszer köszöni a kedves figyelmet és a tagokat Isten oltalmába ajánlja.

A szép beszédet lelkesen megélejezték.

Innen a vendégek ismét az ipartestület gyűléstermébe vonultak, hol a helybeli résztvevőkkel megszaporodott társaság kedélyes vacsorához ült. Vacsora alatt Csanyi Károly zenekara hozta a szebbnél-szebb magyar nótákat. Felköszöntöket mondtak Schiffer Ferencz, Streicher József, Plank Kamill, Haller József, Csathó József, dr. Wacsics Gyula, Virág Ferencz és Bilkey Ferencz. Nagy lelkesedéssel fogadták el Virág Ferencz azon indítványát, hogy a jelenlevő egyleti képviselők másnap, a délelőtti ülés után együttessen lefénképeztesék magukat s egyszersmind a diszelnök püspök ur Ó Méltósága is felkérjék, hogy ez alkalommal részt vegyen köztük. A képek költségét mind-egyik elnök a sajátjából fedezi és azok a legényegyletek helyiségében fognak kifüggeszteni.

II. NAP.

A második nap gyűléséről, melyben ugyan-azok vettek részt, mint a megelőzőekben, a következőekben számolunk be:

nagy árvizkor odalett mindenük, a temérdek buza, a mi le volt rakva a hajó fenekére, megromlott, kicsirázott, keményítőt főzhettek belőle; de hát a jó Isten sohse vesz el annyit, hogy ne maradjon egy kevése és az a Kápolnay kisasszonyok takarékos életmódja mellett tekintélyes vogyonra nőhetne ki magát.

Volt is becsületük a faluban, valahogyan az uraság, az öreg méltósága után őket számitották. Talán hogy bejártak a kastélyba és másüvé nem igen mentek. Pedig és igen szorgalmasan, fehérműt varrtak a méltóságának, mert az öreg báróné még mindig csak a kézzel varrottat szerette. Az embereknek mindig imponal a tartózkodás, a Kápolnay kisasszonyok életmódjáról legendák keringtek, a fantázia színezte, a pletyka vite tovább, úgy hogy utoljára mutogatás számba ment a Kápolnay kisasszonyok kis két ablakos, kertre nyíló háza és az idegenek bizonyára mindig nagyot néztek: ugyan mi van azon látnivaló? — De azért nem szóltak semmit, úgy tettek, mintha értették volna.

Nagyon büszke voltam, ha tölem kérdeztek egyet-mást felőlük. Rendesen kérttem

Az ünnepélyes díszülést a megelőző nap határozata szerint Te Deummal egybekötött ünnepélyes hálaadó istentisztelet előzte meg, melyet Schiffer Ferencz szövetségi elnök tartott a cziczerczizák templomában. A szentmise délelőtt 9 órakor tartottat dr. Steiner Fülöp egyesületi diszelnök Ó Méltósága és a gyűlésen megjelent elnökök és vendégek jelenlétében.

A szent mise végeztével a gyűlésezők ismét a cziszterciák disztermében jöttek össze, a hol, miután a diszelnök Ó Méltósága „Isten áldja meg a tisztas ipart“ egyesületi jelszóval megnyitottanak nyilvánította az ülést. fölkérte Schiffer Ferencz, hogy a kiadott program értelmében tartsa meg Kolping szellemét dicsőítő előadását. Az előadó, néhány kevésebé érdekes bevezető szó után körülbelül a következőket mondotta:

Méltóságos Püspök Ur!

Kedves Elnöktársak!

Óhajta óhajtottam, hogy megemlékezzünk Kolping Atyánkról. Nem akarok róla semmi újat sem mondani, mert hisz ismerjük őt, ismerjük életrajzát és tudjuk azt, hogy ő az isteni Gondviselésnek volt kiváló eszköze, a mi egész életéből kisugárzik, mert minden a mit Kolping tett, az isteni Gondviselés műve volt.

A legfőbb súlyt arra helyezte, hogy a családot rekonstruálja, azért magát az egyesületet is a család mintájára alapította. Azt minden előadásában hangsúlyozta, hogy minden egyes kath. legényegyesület valóságos család legyen. Benne az elnök: az atya; a tagok: a fiai. Azok, kik pártolják az egyesületet, mintegy tanácskozó vótummal járulnak hozzá az

magamat egy darabig, s akkor is csak olyan se hideg, se meleg feleletet adtam. Kinek mi gondja rájuk, — élnek. Szegény mamát egyszer egészen felbujtották ellenük, persze csupa irigységből. Határozottan megtiltotta, hogy nem szabad hozzájuk átmenni. Majd agyonírtam magamat.

Egyszer aztán beteg lett az egyik kisasszony s minden áron engem akart látni. Nagyon szépen tiszteltette a mamát, — engedjen át egy perczre. Felöltöztettek, a mama is magára vette a fekete selyemruháját és úgy mentünk át kettlen. Betegeket látogatni az irgalmasság cselekedetei bözé tartozik. Végig az utcán kiállottak a kapuba: valami nagy dolognak kell lenni a kisasszonyoknál...

Oh csakhogy valahára ott lehettem! — A pincsi megismert, odadörgölőzött hozzám, de mintha valami szomoró lett volna a kerek szemében. A cziczák már hálátlanok voltak, ki erre, ki arra futott és csak az ajtó mögüli leskelődtek ránk nagy ravaszul.

Halkan kopogtunk s benyitottunk a szobába. A szépen kolmizott fehér függönyök le voltak engedve, s a nap, mely visszaszított a ragyogó

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Hervadt rózsalevelek.

Irta: Mányiné Prigl Olga.

A Kápolnay kisasszonyok ott laktak a szomszédunkban. Én nagyon szerettem őket és ha csak tehettem, átszöktem hozzájuk. Az anyám nem szívesen engedte, akárhányszor mondta az apámuak: eltanulja a vén kisasszonyos tempókat. Hogy láttam, az anyámnak nem tetszik, hát ritkábbra fogtam a látogatásokat, de azért hűségesen feljártam a padlásra, hogy a szelelő lyukakon átnézhessek az udvarukra. Meg vannak-e a galambok, a pincsi milyen szalagot kapott a nyakába, hát a kis cziczák mekkorát nőttek.

Volt a kisasszonyoknak mindenük. Az én gyerekfogalmaink szerint talán övék volt a Dárius kincse. De suttozták is a faluban, hogy nem szegények. Az apjukról maradt rájuk valami, aki hajós kapitány volt s egyidőben magának is volt hajója. Igaz, hogy a pesti

Rendkívüli olcsó árakért szeresheti be a t. közönség STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteiket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vasznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövetszőnyöket, stb. efféle czikket. „Delént gyönyörű mintákban 38 krért méterenként“ kapható Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. szám tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. —49.

Mai lapunk 6 oldal.

elnök intézkedéseire, de a döntés minden körülmeny közt az atyáé. Ily módon sokkal könnyebb a családra is hatni; mert hiszen az ifjú a családba háza vízi azokat az eszméket, melyek amott a beszélgetésnek legkedvesebb tárgyán szolgáltak.

Amint emlékezünk, Kolping életrajzában előfordul, és irataiban, rövid elbeszéléseiben is úgy olvassuk, hogy ő mindenütt, hogy a család tartotta szem előtt, tudván, hogy a család boldogságot fejleszt önmagában. Ha csak magát a családi jellegét vesszük, már abból is látjuk, hogy csakugyan életre való volt Kolping eszméje.

Nem egyszer lehetett már hallani és lehet hallani még manapság is, mikor annyi veszély venyegeti a keresztény családot, hogy kath. legényegyletek immár nem korszerűek, hogy ma már nincs annyira szükség rájuk. Én azt hiszem, hogy igenis szükségünk van a kath. legényegyletekre és hogy mennyire van szükségünk rájuk, az abból is kitűnik, hogy nem egy helyen magában az ifjúságban keletkezett a mozgalom a kath. legényegylet megalapítására.

Nem mindig a papok létesítik az egyesületeket, hanem igen sokszor az ifjúság kívánja és azért fölkerik a lelkeskedő papokat arra, hogy alakítsanak kath. legényegyleteket. Ez bizonyítja, hogy Kolping eszméjében az isteni Gondviselés működik, és azért — hogy túlhaladott álláspont volna — nem áll; sőt ma még inkább szükséges, mint annak előtte. Persze azt is szemünkre vetik, hogy kevesen vannak a tagok az egyesületekben. Ezt csak annak lehet tulajdonítani, hogy még kevesen vannak, kik a kath. legényegylet elvei szerint óhajtanak élni.

Kolping atyánk nem ima-egyesületet akart alapítani, hanem tisztességes, derék katolikuskokat akart nevelni. Erre alapította az egyesületeket. Mindenütt, bárhol fordult is meg, ezt hangoztatta legelőször, mégis némelyek a

ég szeléről, éles, sárga csikot vetett a kopottas zöld garnitúrára. Körül-körül ünnepi csöndesség, száraz bírsalmalevelés, a falak hófehérek s a szoba sarkában szépen felvetett himzett vánkások közt feküdt a kisasszony. Felemelkedett ágyában és odanyújtotta mindkét száraz kezét:

— Oh köszönöm! — köszönöm! — az Isten áldja meg!

A konyhán keresztül betepegett a testvére. Pápaszem volt az orrán, középső ujján, a mely egy kicsit göröcs volt, az elmaradhatatlan sárgaréz gyűszű fénylett.

A Fánika kisasszony merő ellentéte volt a néniének. Amaz magas, szikár, valamikor nagy szépség lehetett, szépen ivelt szemöldei mindig eszembe juttaták azokat a komoly nemesasszonyokat, akik a kastély ebédlőjében vannak megfeszve és felaggatva szép sorjában. A Fánika kisasszony fürgé volt, szókimondó, a másik inkább arisztokrata, de alapszámban véve nagyon, nagyon jók voltak mindketten.

— Isten hozta! — Isten hozta! — háláfkodott Fánika kisasszony és azt sem tudta, hova tegye az édesanyját. Ezerszer is bocsánatot kért, hogy alkalmatlanokodott, de hát a Mari, a mit egyszer a Mari a fejébe vesz... De és a Marinak okvetlen meg kell gyógyulni. Oh ugy egymáshoz szoktunk, hogy meghalnék utána, — mondta. A mindig vidám, apró kékszemében felszökött a köny, s hogy letörülte, ott maradt a keze fejjén.

Odavittem székemet a Mari kisasszony ágya mellé, de közelebről nézve szinte megborodtam, úgy megváltozott a szegény a pár hét alatt, mióta nem láttam. Megfogta a kezemet, hideg volt mint a jég, ujjai végig-végig siklottak arcomon, míg szeméből hullott a köny. Hullott, hullott egyre.

legényegyleteket ima-egyesületeknek hiszik és ezért irtóznak is tőle.

Mi nem dobszóval keressük a tagokat, hanem befogadjuk azokat, a kik önszántukból jönnek, úgy mint Kolping tette, és így jobban fogunk azélt érni, mintha mi magunk keressük fel az ifjakat — Isten tudja miféle ígéretekkel, a melyeket nem lehet beváltani. — Kolping nem ígért semmit sem, és csak azt mondotta, hogy „az ifjúság hitét akarom megőrizni, itt a legényegyletben meg tudom védeni, meg tudom tanítani arra, hogyan védje hitét, erényét a világban.“ Többet nem tett. És mennyi ezer és ezer legény, a ki ma már családot alapított, áldja Kolping emléket mert ennek révén meg tanulta, hogy tisztességes családot alapítson, és hogy a családban az igazi béke szeretet és egyetértés lakozzék, amely a kath. legényegyletnek tagjai közt is kell, hogy fennálljon.

Az egyesület nem akar Kolping utasítása szerint különválni az élettől, hanem azzal egészen össze egyezni és úgy óhajtja, hogy az életben, midőn az ifjú mesterré lesz, folytassa, mit az egyesületben tanult.

Most ezzel kapcsolatban nagy kérelmem volna a kedves elnök társakhoz. Az 50 éves jubileumot minden egyesület megtartja a maga körében és ekkor kell majd mindig jobban és jobban hangoztatni az egyesületnek a társadalmi életre való befolyását. Az emberek édes kevesen vannak még eddig is, a kik tudomást szereztek volna maguknak Kolping eszméjéről. Pedig minden büszkeség s kevelység nélkül mondhatjuk, hogy mi a szociális álláspontot illetően a kath. legényegyletben ugyan elég sokat tettünk; nem akarom mondani, hogy vezér szerepet játszottunk, nem akarom mondani, hogy nagy dolgokat műveltünk, hanem sokat vissza tartottunk a rossz szociális mozgalmaktól, a melyekbe ha kerülnek, hitüket, mindenüket elvesztették volna.

Minél jobban megismertetjük, a legény-

Abban a pillanatban szinte félttem tőle. Jó Istenem, talán már meg is halt. Mert a szempillája sem rebent, s ujjai göröcsösen fonódtak az enyémben.

Fánika kisasszony nagy beszédbe volt az anyámmal, élénk taglejtéssel kísérte beszédét, többször végigsimitotta a homlokát, szemöldeit, a fejével integetett és olykor mintha restelkedve húzogatta volna végig a kezét, a hamuszín lüszter ruhája ránczain. Suttogtak, összedugták a fejüket és láttam, a mama elővette a zseb-kendőjét.

Egyes szavak odaverődtek hozzánk:

— A Mari völgenye... Volt kérem, derék szép férfi... Jó Istenem, mért ne lett volna, fiatalok voltak... És aztán... A jó Isten akarta ugy. Nem lett a dologból semmi... Egyik se tehetett róla.

Fánika kisasszony ugy, hogy észre ne vegyem, felém intett az őszbe vegyült, főkötös fejével:

— A szeme, a szeme épen olyan volt, olyan szelid kék... Pedig hatalmas marczona ember volt, hajóskapitány ő is... Nem tudunk azóta róla, pedig a szegény néném nagyon szeretete, nagyon...

Olyan kék szeme volt...

Mari kisasszony simogatta a kezemet, én úgy tettem, mintha semmit sem hallottam volna.

No és egy hétre eltemettük szegényt. Szép koszorút vittem csupa fehér violából és az egész kis virágos udvar olyan volt mint egy nagy szemfedő. A rózsák szomorúan integettek, a pincsi dideregve bujt meg a Fánika kisasszony fekete ruhája mellett, még a galambok is sirtak a duczbán. Csak a kis macskák hancuztak tovább.

egyesületek mivoltát, annál jobban fogják azt pártolni azok, a kik rendes életet akarnak élni a társadalomban. Kérem azért az egyesületek elnökeit hogy minél jobban használják föl ezt az alkalmat hogy az eszméket hirdessék, a melyek alapszabályainkban le vannak téve. Kiválóan ajánlom a vándorkönyvekben foglalt alapszabályokat melyeket nem lehet eléggé ajánlani és a melyekben világos kincsesbánya van; hiszen még az ifjak sem olvassák, jóllehet kezükbe adjuk a vándorkönyvet, pedig az igen háladatos munka volna egyes előadások alkalmával a téli időben. Ez valódi bölcsesség. Azzal fogjuk legjobban dicőíteni Kolping eszméjét, ha mindig jobban és jobban hangoztatjuk ezeket az elveket és így a kath legényegylet terjesztéséhez hozzájárulnak.

„Isten áldja a tisztas ípart.“

Az előadó elnöknek eszmékben gazdag beszédét az egybegyűlték mindvégig élénk figyelemmel hallgatták, közben-közben helyesléseikkel kísérték és végül lelkesen megéljenzették.

A beszéd végeztével a diszelnök Ő Méltósága a gyűlés nevében is néhány meleg szóban köszönetét fejezi ki az előadónak, azután föl-hívja Streicher József paksi elnököt, hogy az ifjúsági egyesületekre vonatkozó indítványát adja elő.

Streicher József hosszasan foglalkozik az ifjúsági egyesületek nagy jelentőségéről, sőt bizonyos tekintetben — ugymond — nagyobb súly fektetendő hazánkban, mint eminenter agrár államban, az ifjúsági egyesületekre, mint a legényegyletekre. Bizonyítja az ifjúsági egyesületeknek és a legényegyletnek — társadalmi szempontból — azonosságát, azzal a különbséggel, hogy míg amaz a földmívelő ifjak szellemi és anyagi jólétének előmozdítását tűzte feladatának, addig emez az iparos ifjak megmentését célozza a társadalmi elzüléstől. Kimerítően foglalkozik a veszélyekkel, melyeknek a földmívelő ifjak ki vannak téve azon

Rákövetkezőnapokban egy kis barna veretes ládikát hozott át Fánika kisasszony. A néje bizta rá, azzal a meghagyással, hogy adja át nekem. Egy kis emlék. Fánika kisasszony elment és mi kiváncsian bontottuk ki a ládikát. Fonyadt, dohos szag csapódott ki belőle. egy halom megszáradt rózsalevél van benne. Összeszuszorodott, pergamenszerű szirmocskák. Leg-alján pár sor írás, borítékba téve, a Mari kisasszony szép, határozott férfi vonásaival.

Akkor nem értettem meg gyerekésszel, most kezembe került megint és tiszta szép emléket ezerszer csokolom édes, édes jó Mari kisasszony. A sirodát már befutotta a télizöld, apró keresztud mohos, szögleteiben pók bujik meg, hogy lassan, de biztosan szövőgesse rája a feledés fátulát. Fánika kisasszony is meg-görnyedt, siet utánad, otthon minden pusztul, minek maradna meg, — kinek?

Meggyűjtötte már ő is a rózsza levelet a selyem párnába, koporsó párnájába. És eltemetjük őt is. A kis csendes házba másnap már idegen emberek járnak, kelnek, a kik letaposkák a kis kertet, kiszedik a duczból a kis galamb-fiókákat. A cziczák elvadulnak, a pincsi még jó hogy elpusztult szegényke előbb.

Ez az élet. Születünk, meghalunk. Oh boldogok, ezerszer boldogok, kik megszedik az erények rózsaleveleit, kik tavaszkor, rózsanyiláskor is ráérnek arra, hogy a halálra gondoljanak, hogy az örökös ágyat készítsék maguknak jó puhára, ha még szedés közben meg is vérzi kezüket a tüske.

Elfonyadt, apró szirmocskák, tanítsatok az elmúlásra.

időtől fogva, a midőn az iskolába járástól fölmentettek. S végül azon indítványjal járul a gyűlés elé, hogy:

1. a szövetkezet hivatalos közlönyében tétessenek közzé az ifjusági egyesületek hitelesített alapszabályai, és hogy

2. a szövetkezet kérje fel a magas püspöki kart, hogy figyelmét terjessze ki eme ifjusági egyesületekre is.

Az indítvány fölött azután a diszelnök Ur Ó Méltóságának fölszólítására széles mederben indult meg az eszmecsere, a melyben résztvettek: *Mamusich Máttyás, Pintér Károly, Haller József*, maga a diszelnök Ó Méltósága, az indítványozó stb. Különösen élénk tetszéssel fogadták *Haller József* képezei igazgatónak a vasárnapi iskoláról szóló törvények módosítását célzó fejtegetéseit oly irányban, hogy a vasárnapi iskolába járás helyett sokkal hasznosabb volna, ha a téli időszakban, hétköznap estéli órákban tartatnák meg a vasárnapi iskolába járásra kötelezettek oktatásai, a mi által az egyesületi szellem már itt becsepegtethető volna az ifjuságba. *Pintér Károly* ozorai plebános pedig azt hangsúlyozza, hogy a papneveldékben nagyobb súlyt kellene fektetni a szociológiára, hogy így a különböző egyesületek szakavatott és képzett vezetőket nyerjenek.

A mindvégig magas színvonalon álló eszmecsere *Steiner Fülöp* diszelnök Ó Méltósága azzal vetett véget, hogy mintán ezen szövetkezeti gyűlésnek nem feladata, de egyszersmind nincs is arra felhatalmazva, hogy a szóbanforgó ifjusági egyesületekről határozatokat hozzon, azt indítványozza, hogy mondja ki a nagygyűlés, miszerint amennyire a szövetkezettől telik, élénk érdeklődéssel fogja kiaeírni a rokon ifjusági egyesületeket és a mennyire teheti azoknak megalapítását elő fogja segíteni. A diszelnök eme indítványát a gyűlés nagy tetszéssel fogadta és magáévá tette.

A gyűlés azután áttért a program 3. és 4. pontjára t. i. a rendező ülés, vandorkönyvek és a felvételi ünnepek tárgyalására.

A rendező ülésekre vonatkozólag határozatba ment, hogy azokon csakis a legényegylet rendes tagjai vegyenek részt. A vandorkönyvet illetőleg pedig, hogy csak oly utazó legény kapjon valamely egyletben segílyt, aki ily könyvet föl bír mutatni. A segílyre vonatkozólag a gyűlés kimondotta, hogy általában nem helyesli a pénzbeli adományt, hanem e helyett élelmet és szállást. A harmadik pontra nézve határozatba ment, hogy az új tagok mindig a megfelelő ünnepélyvel vétessenek föl az egyletbe.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szövetkezet elnöke az egyházmegyei Főhatóság engedelmével a szövetkezethez tartozó legényegyleteket minden évben megnézi. A mire nézve *Schiffer Ferencz* elnök megjegyzi, hogy ő eme kötelezettségének meg fog felelni, de arra kéri az elnököket, hogy ily látogatása alkalmával mindennemű ünnepeket mellőzzenek. Ő — ugymond — a kath. legényegyleteket látogatásai alkalmával misdennapi állapotukban akarja látni.

A gyűlés *Schiffernek* eme kijelentéseit nagy tetszéssel fogadta a diszelnök pedig meleg hangú szavakkal fejezte ki köszönetét az egyesület nevében az elnöknek ezen *Kolping* szellemű valló buzgalmaért. Azután az egyes egyletek belügyeit érintő ügyek megbeszélésére tért át a gyűlés.

Thym Adolf budai alelnök hangsúlyozza

mindenben az egyöntetűséget: kéri az egyes egyleteket dívatban levő kártya játékok eltörlését, a táncmulatságok megszorítását s hogy a testvéregyletek a körükben tartandó mulatságokról ne tudósítsák egymást stb. (Helyeslés.) *Dr. Steiner Fülöp* megyés püspök Ur Ó Méltósága atyai bizalommal kéri a legényegyleti elnököket, hogy ne feladkezzenek meg a kath. tanoncokról, kik igen sok helyen mostoha bánásmódban részesülnek. Nagy áldás már a kath. legényegylet is, mert az a kath. legény buzditója és bátorítója annak a kath. tanoncznak a kihez az a tanonc fia bizalommal ragaszkodik. A diszelnök kéri az elnököket, érintkezzenek gyakrabban a mesterekkel, kössek azok szívéré a tanoncok lelki üdvét s talán nem volna felesleges mesteregyleteket alakítani, ezek sokat tehetnének a jó ügynek. (Általános tetszés.)

Ezután az alapszabályok 10. §-a értelmében a szövetség tisztikarát választották meg 2 évre egyhangulag és pedig:

Elnök: *Schiffer Ferencz* pozsonyi kanonok, a központi legényegylet elnöke.

Másodelnök: *Tölcsey Ferencz* főgymn. tanár, veszprém-egyházmegyei elnök.

Alelnök: *Streicher József*, paksi plebános.

Jegyző: *Konrády Ferencz*, kassai elnök.

Másodjegyző: *Virág Ferencz*, pécsi elnök.

Titkár: *Erdőssy Károly*, hitelemző Bpest.

Pénztárnok: *Vodicska Lajos*.

A tisztikar megválasztása után, mielőtt a diszelnök Ó Méltósága a gyűlést bezárta volna fölállott *Mamusich Máttyás* szabadkai prépost plebános és a következő mélyhatást tett beszéddel köszönte meg a diszelnöknek ügybuzgóságát a gyűlésnek bölcs tapintatos vezetését és vendégszeretetét:

A katolikus-legényegyletek terén számottevő forduló ponthoz jutottunk. A mint a közművelődés minden ágát a kereszténységgel együtt nyugatról vettük és ennek a jó és rozsz következményei onnan származtak, úgy hazánk hivatva van a közművelődést tovább terjesztetni. — Így küldötték a társadalom az egyes bajok orvoslására megszüntetésére, vagy legalább ellensúlyozására a legényegyletek.

Mint maguk a legények a nép legszegényebb osztályához tartoznak, úgy a legényegyletek és a társadalmi életben még szerény körre vannak utalva; és ezen szerény helyzetre való utalás, itt-ott a sikertelenség és bajok látására csüggedést idézett elő: lemondást abbahagyást.

Ennek megszüntetésére szerencsés tapintattal össze lön hiva a szövetségi gyűlés. — A gyűlés folyamán megmutattuk, hogy iparkodunk egyik és másik tapasztalatait megismerni elsajátítani és egymásra támaszkodva erőnket sokszorozni. Ime a szövetségi gyűlés ezt már biztosítá; ezután öntudatosabban haladunk tova.

A társadalmi factorok sorában azonban még mindig a legényegyletek megillető szerénységgel viseljük magunkat; de a társadalom is ily szemmel néz bennünket.

A mint a külföldön láttuk, hogy a legényegyletek az egyház érdekeiben működven, az egyházi méltóságok figyelmét magukra fölhívták és ezek leereszkedtek hozzájuk és így a már meglevő erőt fokozták, — úgy ezen időpont, mélyen tisztelt Kartársak! ime nálunk is elérkezett szerencsésen Ó Méltósága, diszelnökünk megyéspüspöki állása daczára is érdemesnek tartá arra a kath. legényegyletek szövetkezetét, hogy a diszelnöki tisztet elfogadja.

Ezáltal, midőn leszállt a szerény állású nép fiai közé, ott saját példájával, saját buzditásával járván elől, bennünket lekötöztetett és az ifjuságot lágra lobbantá. Tekintélyben, sulyban nyertünk, midőn őt látjuk élünkön, nekünk buzditó példaul szolgál, az egyeten kívül állók pedig elismeréssel fognak adózni a legényegyletek iránt. A kath. legény ügye nagyot nyert az által, hogy Ó Méltóságát látja élen.

Mindezért a legmélyebb hálára vagyunk kötelezve, midőn ezt az örömet legelső ízben ünnepejük. (A püspök Ó Méltóságához fordulva): Valóban kimondhatatlanul örülök, hogy nekem jutott a szerencse Méltóságodnak a gyűlés nevében köszönetet mondani.

De Kedves Kartársak! e külső fénynek, melyet a gyűlésnek Ó Méltósága a diszelnöki tiszt elfogadásával adott, — nagy előnévére válik az a meghálálhatatlan jótétemény, melynél fogva a gyűlés folyamán leereszkedő, atyai kegyes elnézéssel végig hallgatta, figyelmére méltatta a tárgyalásunkat, a nehézségekben utbaigazított bennünket, határozatainknak oly értéket kölcsönözött, melyet már körünkön kívül is elismernek.

Méltóztatnak visszaemlékezni, hogy a tegnap lefolyt vita alkalmával a szövetkezetnek szerény lapját minden módon igyekeztünk támogatni, s a nehéz kérdések megvitatásába Ó Méltósága vetette közbe magát és a lapnak nemcsak a legényegyletekre, hanem az egész társadalomra való kiterjesztését hozta szóba. És nincs kétségünk, hogy ezen eszme tetet fog ölteni.

A külső fény mellett Ó Méltóságának személyes részvéte társas összejövetelünknek belső értékét is köleszönöz.

Ezért legmélyebb hálával adózom és (ismét Ó Méltósága felé fordulva): legyen biztos arról, hogy a mennyire érezzük mi azt, a mit mondunk, úgy érzik azok is, kik bennünket ide küldöttek, a kiknek nevében itt vagyunk.

De Méltóságos Püspök Ur! midőn legmélyebb hálámat fejezem ki kegyességéért, még valamit óhajtanék felemlíteni. Méltóságodnak az egész gyűlés folyamán taunistott jó-ága bátorit fel arra, hogy egy kéréssel járuljak színe elé. Mi azon nézetben vagyunk, hogy a legényegyleteknél jó benyomást fog tenni, ha a tagok, a legényegyletek iránt érdeklődő és azok nehézségeit szívükön viselő elnököket folyton láthatják, ha a legényegyletek termeiben látható lesz azok képe, kik a katolikus legények ügyeinek védői. Így tehát elhatároztuk azt, hogy egy képből fogjuk megörökíteni a jelenvolt vezéreket.

Ebből kifolyólag felkérjük Méltóságodat, kegyeskedjék a kép felvételénél jelen lenni. (Lelkes éljenzés.)

Mamuzits Máttyás szívből fakadó beszéde úgy Ó Méltóságát, valamint az összes jelenvoltakat szívök mélyéig meghatotta. Szívből fakadt szavak lévén a szívhez szóltak.

Alig fejezte be beszédét, a templom hangja déli 12 órakor az „Angelus” elmondására szólítá fel a jelenvoltakat. Megható volt az ima elmondása alatt beálló csend; de szükséges is, hogy a könyekig meghatott Főpásztor szóhoz juthasson.

A csendet Ó Méltósága törte meg, midőn a jelenvoltakhoz e szavakat intézte:

Mielőtt e megható szavakért köszönetet mondanék, még néhány szót óhajtok a Kedves Szövetség-Társakhoz intézni. Rendíthetetlen ragaszkodással Krisztus földi

helytartója iránt kezdtük meg gyűléstünk, rendíthetetlen hűséggel és odaadással Krisztus szent tana iránt tüzetesen tárgyaltuk le a gyűlés folyamán felvetetteket.

Már legelső felszólalásom alkalmával oda állítam mindnyájunk elé atyai irányítását, azon szavaira utaltam, melyek egyedül képesek a *socialis nehéz kérdést* megoldani. Mi tehát az iránta való ragaszkodással ültünk össze; azon hódolattal és szeretettel a Szentséges Atya iránt, mely képes minden kísértéssel szembe szállni az utolsó lehetetlenségig.

Szokásos és pedig áhitatosan szokásos dolog (mert a fiui hódolat kifolyása), hogy a gyűlésezők a Szent Atyát ily alkalommal fiui hódolattal szokták üdvözölni,

Én gyűléstünk elején nem indítványoztam ezt; először azért, mert bármennyire üdvös is ügyünk, mégis a világ előtt gyűléstünkkel ily tüntető jelleget nem akartam nyilvánosságra hozni és épen ezért, de meg másodszer azért is, mert oly nagy horderejű a feladatunk, hogy nem véltem eleget tenni szent hitünknek az által, hogy csak rövid táviratban kérjem fel Rampolla bíboros Ur Ó Eminenciáját, hogy hódolatunkat Ó Szentsége előtt tolmácsolja. Más tervem volt — és azt hiszem mindenki szívéből mondom, amit mondom — azt mondom, hogy a roppant horderejű, szent ügyről a Szentséges Atyának *ris:letes jelentést* fogok küldeni. (Éljen! Éljen!)

Mert úgy vélem, hogy e kis mustár mag (mert a keletkező dolgot még annak nevezem az Ur Jezusnak, az isteni Munkásnak segítségével tolytán terebélyes fává fog növekedni, mely ki fogja terjeszteni ágait mindenfelé irányban. *Mustár magnak* nevezem az ügyet, melyet biztos alapokra csak most fektettünk, mert a külföldön — legalább tudtommal — a szó legteljesebb értelmében még nem voltak. (Igen! Ugy van!) Ezen körülmény még hatványozottabb jelleget kölcsönöz a szent ügynek és azért hiszem, hogy a Szent Atya kiváló örömmel fogja fogadni a kath. hitéletnek a socialis terén való nyilvánulásának mozzanatát. Ez az oka, a miért legalázatosabb sorokban akarom értesíteni Ó Szentségét ügyünkről és hódolatainkat lábaihoz tenni, kikérvén működésünkre apostoli áldását.

A nagyméltóságú püspöki kar, a mely mindenkor annyi jóindulattal, támogatással viseltetett a kath. legényegyletek iránt, — élén Ó Eminenciájával a hercegprimással (azt hiszem mindenki tetszésével találkozunk szavaim) megérdemli hálánkat és elismerésünket. Ép azért Ó Eminenciájának megköszönöm kegyes jóindulatát; azonkívül a püspöki kar minden tagjának megküldöm a szövetséget alapszabályait, kiesdven kegyes pártfogásukat és főpásztori áldásukat.

(Mamuzich Mátyáshoz fordulva.) Most pedig legbensőbb hálámat fejezem ki Nagyságodnak azon szívélyes szavakért, melyekkel a t. nagygyűlés érzelmeit tolmácsolni szives volt. Megvallom és lelkem legnévélből mondom, hogy a legnagyobb örömmel vettem részt a tárgyalásokon elejétől végig; mert láttam, hogy a nagygyűlés minden egyes tagja igaz áldozári szellemmel ragaszkodik a Szent Atya iránt és annyi hűgyszeretetet, annyi buzgalmat

tünetetett fel, hogy minden katolikus püspöknek kell, hogy örömmel repessen szíve ily jelenség láttára.

Én hálát adok a jó Istennek ezért a nagy adományért és köszönetet mondok Mindnyájunknak Uraim! ezen kérdés iránt kifejtett buzgalmuért és kérem Mindnyájukat, hogy e buzgalomban egyet tartsanak szem előtt és szívökben: azt, a mit az Ur Jézus Krisztus mondott az utolsó vacsora előtt tanítványainak: „Ut sint unum.“ — Kérem azt a szeretetet, azt az összhangzást, azt a vállvetett törekvést egy cél felé, melyet az Egyház feje tűz élénk. Hogy ezt nagyrabecstüljék megemlékezem ez alkalmal újra a Szentséges Atyának „*Rerum Novarum*“ kezdetű nagyszabású encyclicájáról és kérem Mindnyájukat, hogy olvassák azt át újra, meg újra és annak szellemében, legnagyobb buzgalommal, a kath. hívek és az egész társadalom hálájával működjenek tovább.

Megemlítem továbbá Kolping szavait: „Munkálkodjunk Krisztusért, Krisztussal és Krisztusba vetett bizalommal.“

De van nekem még egy szavam távol levő testvéreinkhez is és azt hiszem mindnyájunk óhaját fejezem ki, midőn a Machabeusok II. könyve I. részének 1. versét idézem: „Fratribus salutem et bonam pacem!“

Kívánunk a legényegyletek távollevő vezetőinek és legényeinknek üdvöt és békét.

És most Mindnyájunknak mondom azt, hogy a jó Isten építse közreműködésünkre szent malasztjával a kath. legényegyletek ügyét, adja meg annak ez elterjedést és szenteljen meg mindnyájunkat.

Végül szent Pál apostol szavaival zárom beszédemet: „Et nunc commendo, vos omnes Deo; qui potest sanctificationem dare omnibus.“

Erre Püspök Ur Ó Méltósága apostoli áldását a jelenvöltek térdelve fogadták.

A gyűlés befejezése után Ó Méltósága szeretetteljesen jelentette ki, hogy jóllehet a fényképeztetés reá nézve a legnagyobb mértékben szokatlan, mégis, hogy a szent ügy iránti lelkesedését s a jelenvöltek iránt érzett szeretetét ez által is kimutassa — kész a nagygyűlés abbéli kérelmének is eleget tenni, amit a nagygyűlés a legnagyobb lelkesedéssel fogadott. Erre Ó Méltósága megköszönvén a nagyérdemű cziszterczita rend képviselőjének dr. Vass Bertalanak a nagygyűlés irányában tanúsított igazán figyelmes vendégszeretetét, a jelenvöltek élén a főgymnáziumi torna udvarára vonult, hol a már jelenlevő fényképész által a felejt-hetetlen napok szép emlékének megörökítésére a nagygyűlés összes tagjairól csoportfelvételt eszközölt.

UJDONSÁGOK.

— **Szent István napja Aicsuthon.** Szent-István napját az *aicsuthi* kastélyban *Fülöp* orleansi herceg, *Mária Dorottya* főhercegnő, *József Agost* főherceg és felesége, *Augusta* főhercegnő és családja társaságában ülte meg a legnépszerűbb főhercegi pár. Ott voltak a családi ünnepeken még *Bolla* altábornagy adlatus, *Libits* jószágigazgató és *Unterauer* udvari tanácsos. Szent István-nap előestéjén tüzijátékos estélyt rendeztek a főhercegi kastélyban, melyen a budapesti I. honvéd ezred zene-

kar játszott. A főhercegi-család 10 órakor vonult vissza a *Rákóczi*-induló hangjai mellett. Szent István napján ünnepi háláadó nagymise volt az udvari templomban. A templom oratoriumát a főhercegi család teljes számban, a templom padjait nagy és előkelő közönség foglalta el. Mise végén *József* főherceg a kívül fölállított községi és pusztai tűzoltóság fölött szemlét tartott.

— **Olvasóink figyelmébe.** Mindazok, kik *Szentiványi* Károlynak a székesegyházban elmondott szt. Istvánnap sz. beszédjét megszerzeni óhajtják, forduljanak eziránt lapunk szerkesztőségéhez, hol a füzet alakjában megjelent szt. beszéd egy-egy példányát bármely nap d. u. 1 és 2 óra között kívánatra megkaphatják.

Ezuttal különösen felhívjuk olvasóink figyelmét eme kitünő egyházi beszédre. Szentiványi Károly bodajki plebánusnak az egyházi szónoklat terén oly érdemei és sikerei vannak, hogy azoknak tényét sem dicséretekkel fokozni nem szükséges, sem tárgyilagosság hiányában szenvedő „meglehetős gyöngeszónok“-féle megjegyzésekkel elhomályosítani nem lehet. Ismeri őt Fehérvárnak hívó katolikus népe, melynek három éven keresztül nagyon kedvelt hitszónoka volt. Ez a hívő nép (— hozzá értjük az intelligens elemből is a részt, mely predikációra szokott járni —) elfogulatlan ítéletével *meglehetős erős szónoknak* minősítette őt már akkor, midőn a réppárt még nem is létezett. A mi pedig magát a szent Istvánnap szónoklatát illeti, az ellen sem forma, sem előadás szempontjából kifogást emelni nem lehet. Igaz, hogy szónok a hatást nem vadászta, színészi fogásokat nem használt. De beszélt mesterkelés nélkül, lelkesen. És a mi fő: szívből szívhez szólott. Épen ezzel kötötte le még olyan embereknek a figyelmét, is kik mások nyújtózkodni és ásitolni szoktak a templomban. A katonai tisztikarból pedig a diszebed alkalmával számosan nem csak gratuláltak a szónoknak, hanem meg is köszönték neki a szellemi élvezetet, melylyel szent István napját előlítettük oly emlékeztetéssel tette. Egyébiránt: „Tolle et lege.“

— **Katonák távozása.** A 69. gyalogezred legénysége ma reggel *Seregélyesre* távozott, a honvédek és az uhánusok pedig holnap reggel fognak Veszprém felé indulni a gyakorlatokra.

— **A kit nevenapján vertek agyon.** Régi szokás köznépünkél, hogy midőn a haragosok egymásnak valami rosszat kívánnak, azt az átkot még azzal is súlyosbítják, hogy a nevenapjára kívánják, a mi azonban csak a leg-ritkább esetekben szokott beteljesedni. Néha azonban véletlenül történik ilyesmi. *Köllő* József *pátkai* legénynek talán még senki se kívánt rosszat, mert igen szelid természetű lakozott benne, talán még a legénynek sem vétett, mégis olyan dolog történt vele ezidei József napkor, a mi csak egyszer eshetik meg az emberrel. Köllő Józsefet ugyanis a nevezett nap estéjén agyonverték a legénypajtásai. Valami kisebb birtokügyből kifolyólag még a mult esztendőben éles viszálykodás támadt a pázmándi *Oricsek* és a *Farkas Nagy* familiák között. Mind a kettőnek van egypár legénytagja, a kikben hamar lobbott vet a vér, ezek aztán keresve keresték az alkalmat, hogy egymásba köthessenek. Mindkét részről jómóduak s ily természetesen hangadók levén, az egész falu legénysége két pártira szakadt, illetve két párthban csoportosult, t. i. az *Oricsek* és a *Farkas Nagy* fiuk körül. A mult esztendei december hó 8-án összeakadt a két tábor, melyek közül ezuttal az *Oricseké* volt erősebb s így esett, hogy a másik vezért *Farkas Nagy* Jánost alaposan helybenhagyták. Attól fogva *Nagyék* egyre a boszuálláson tör-

ték a fejüket, míg a várt alkalom a most mult márczius 16-án, vasárnap este be is következett. **Farkas Nagy János, Tóth Mihály, Hegyi István, Lukács József, Nyárai János, Freuer Mihály, Burján Sándor, Tóth József és Tóth Mihály** legények a késő esti órákban rátámadtak **Oricsek Györgyre**, ki néhány pajtásával nyugodtan ballagott az utcán s a két tábor közt valóságos ütközet keletkezett. Mindkét részről folyt a vér, de azért a sebesültek sem adták föl a harcot s talán azon helyen kölcsönösen agyonverték volna egymást, ha a számra gyöngébb Oricsek-tábor meg nem futamodik. Menekülés közben merő véletlenségből közükből keveredett **Köllő József** is, kinek semmi része sem volt a verekedésben. Ez nehezebb járása lévén, a földhűhőt üldözők a falumeti árok hidja mellett utolérték s talán azon hirtelen, hogy Oricseket sikerült elcsipniök, a náluk volt súlyos ütőeszközökkel a szó szoros értelmében agyonverték. A bestiák még akkor is ütötték, mikor már mozdulatlanul, holtan feküdt a földön. A törvényszéki orvosok, kik a hullát a vizsgálat alkalmával fölbontozták, nagyszámú súlyos sebet találtak rajta, különösen a koponyája volt irtózatossá módon szétrozsoltva.

A vérengző legényeket a csendőrség összefogdosta és a kihallgatás után bekísérte a székesfejérvári törvényszékhez, hol **Farkas Nagy János** kivételével, ki a mult hónapban ideiglenesen szabadlábra helyeztetett, mindezeideig vizsgálati fogságban voltak.

A végtárgyalás ez ügyben f. hó 22. és 23-án tartott meg. Védők voltak: **Lukács József** részéről **dr. Löwy Károly, Hegyi István** részéről **dr. Csöppensky Mihály, Tóth József** részéről **Edvi Illés Károly** a hírneves budapesti kriminalista, **Tóth Mihály** részéről **dr. Schlamadinger Jenő, Farkas Nagy János** részéről **Nagy János és Nyárai János** részéről **dr. Hajós Rezső, Oricsek György** és **Szűcs Lajos**, kik a decemberi verekedés miatt kerültek a vádlottak padjára, **dr. Gyomai Zsigmond** budapesti ügyvéd védte, **Köllők** részéről pedig mint magánvédő **dr. Krausz Zsigmond** szerepelt. A törvényszék a következőképp alakult meg: Elnök **ds. Mader Ferencz** táblai bíró, szavazó bírák **Kecezan Izidor és Madarassy István, jegyző Czulesky Emil.** A vádhatóság **Ujházi Sándor** kir. ügyész képviselte. A vádlottak és a tanuk kihallgatása másfél napot vett igénybe, a második nap délutánját pedig a vad- és védőbeszédék töltötték ki.

A tanukat nevezetesen a terhelő tanukat, vagy „megdolgozták” vagy pedig a memóriájuk fogyaktott meg, mert egynemelyikük egészen másképp adta elő a dolgot, mint a hogy a vizsgálat folyamán vallották. A gyilkosságnak jóformán nem is akadt tanuja, csupán arra emlékeztek, hogy a vádlottakat futni látták, részben az eset színhelye felé, részben visszatérőben. A vádlottak szinte egyértelműleg tagadták, hogy **Köllő József** agyonverésében részük lett volna. Egyikük-másikuk ugyan beismerte, hogy ráütött, de csak „gyöngén” és leginkább akkor, midőn az áldozat már holtan feküdt, azonban mindenesetre csak olyan „bilinczke” botokkal. **Szendrei József** tanu ellenben tekintélyes husángot látott **Hegyi István** kezében, sőt az előző verekedésben kalapácsot, melylyel akkor **Burjánt** ütötte meg. Többek szerint **Hegyi és Tóth József** már akkor jóformán harcképtelenné váltak, néhányan mindazonáltal hatalmas ütőszerszámot láttak a kezükben. **Kertuska János** tanu meg éppen egy ást látott **Farkas Nagy Jánosnál.** Érdekes volt **Kertuska Györgyné** vallomása, a ki a verekedést követő nap **Farkas Nagy Jánosék** szomszédságában, **Dentsch** kereskedőnél napszámban dolgozott s ekkor véletlenül föl tanuja volt az öreg **F. Nagy** azon kijelentésének, hogy: „akármibe kerül, de annak az ásonak nem szabad előkerülni.” Több tanu hengerző-oldalt, gyökeres dorongot, ösztökét és más nehéz tárgyat látott a vádlottaknál, de azért semmiképen sem lehetett kideríteni, hogy a **Köllő** fejére mért egy vagy több, rögtöni halált okozó iszonyú ütés kitől eredt. E szerint sem gyilkosságot sem pedig balált okozó súlyos testi sértést nem lehetett a vádlottak bármelyikére rábizonyítani, — mint a védők hangoztatták.

Az ítéletet ma délután 1 órakor hirdették ki. **Lukács József, Hegyi István, Tóth József, Tóth Mihály és Farkas Nagy János** mint tettes-társak a 219. §-ba ütköző és a 70. §. alkalmazásával szándékos emberölés büntetésében, ugyanabban **Nyárai János** mint bünségű bűnösnek mondatnak ki, továbbá **Lukács József, Hegyi István, Tóth József és Nyárai János** mint tettesek bűnösöknek mondatnak ki a **Burján József** ellen elkövetett és a 313. §-ba ütköző súlyos testi vétségében, továbbá ugyanabban **Oricsek György és Szűcs Lajos** és ezért össz-büntetésül **Lukács József, Hegyi István és Tóth József** 5-5 évi fegyházra és 20 forintra, **Tóth Mihály** 4 évi és 9 havi fegyházra, **Farkas Nagy János** 4 évi fegyházra, **Nyárai János** 1 évi börtönrre és 20 forintra, **Oricsek György és Szűcs Lajos** 1-1 havi fegyházra és 5-5 forintra ítéltettek. Kötelesek n. h. **Köllő József** apjának 150 forintot, a kincstárnak pedig 123 forintot fizetni. Az öreg **Köllő** 2000 forint kártérítési kérésével elutasítottatott.

— **Egy karrier vége.** Előkelő családból való fiatalember az a **Rozonyi László**, a ki mögött most harmadfél esztendőre bezárult a fegyház ajtaja. Itt született Székesfejérváron és még sokan emlékeznek rája, bár jó ideje elkerült innen. Gavallér passziói voltak, az efféle pedig sok pénzbe kerül, de mivel leszokni nem tudott a nagyvilági élvezetekről, hát hozzányúlt a más pénzéhez, mikor az övé már elfogyott. Így került a vádlottak padjára, onnan pedig a börtönbe. Mintegy öt évvel ezelőtt a budapesti fogyasztási adóhivatalnál volt alkalmazva segítő díjas gyakornoki minőségben s mint ilyen került a soroksári-uti vámhivatalba, hol pénzkezeléssel is megbízták. Ott, mivel elég alkalma is volt hozzá, sikkasztásra vetemedett. Huzamosabb ideig üzte már bűnös manipulációit, míg valahogy rájöttek és fölfüggesztették állásától. Mielőtt azonban a fegyelmi határozatot neki kézbesíthették volna, megszökött a fővárosból és hosszas hánykódás után **Szarvasra** került, hol olyan kifogástalanul viselkedett, hogy városi aljegyzővé választották. Itt azonban utolérte a végzet. Valahogy fölfedezték és a mult évi augusztus 26-án letartóztatták, hogy az elkövetett sikkasztásokért felelősségre vonják. A budapesti kir. törvényszék 3 évi és 6 havi fegyházra ítélte, mit a tábla 2 évre szállított le. Most érkezett meg a kir. kuria ítélete, mely a büntetést **harmadfél évi fegyházra** emelte föl.

— **Beírások a ciszt. r. kath. főgymnasiumban.** A helybeli ciszt. r. kath. főgymnasiumban augusztus 30-án és 31-én lesznek a javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok; szeptember 1., 2., 3. napján pedig a beírások d. e. 9-12 óráig. — Minden tanuló tartozik a felvételre személyesen, atyja, anyja, vagy gyámja, illetőleg ezeknek megbízottja kíséretében az igazgatóságnál jelentkezni s okmányait (mult évi iskolaibizonyítvány, keresztlevél illetve születési bizonyítvány s himnlöltési, illetőleg újraöltési bizonyítvány) bemutatni. A beírás díj 4 frt., a tandíj fél-évenként 8 frt. előre fizetendő.

— **Öngyilkosság.** Mint egy szűkszavu tudósítás jelenti, **Neumann Ferencz herczegfalvai** lakos e hó 19-én virradóra saját lakásán föl akasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették, már meghalt. Az öngyilkosságot valószínűleg életuntáságból követte el.

— **Szerencsétlenség a csoplélnél.** Az **Inotz** mellett levő gr. **Nádasdy-féle Réti** pusztán e hó 22-én délelben halálos kimenetelű szerencsétlenség történt. **Hamar István**, a gözcséplőgép etetője, midőn a gépről leszállni akart, oly szerencsétlenül csuszott meg, hogy ballábát a még forgásban levő dob elkapta és térden, lul. a lábikránál teljesen elszakította. A gép körül foglalatokodó **Kovács F. István** ezt

látva felszaladt a gépre s a szerencsétlent leemelte, ki nagyon könnyörgött, hogy szállítsák el Várpalotára az orvoshoz. Egy uralmi kocsi téve, miután a szörnyű sebet bekötötték — elvitték Palotára, hol az orvos azonnal amputálta, de ezzel már nem lehetett segíteni rajta. Este felé a korházban kihehelte lelkét. **Hutvagner** gépész ellen a vizsgálatot megindították.

— **Szőlős gazdák figyelmébe.** A borfogyasztási adó tárgyában a városi hatóság a következő hirdetményt teszi közzé: Felhívtnak a szesz italok kimérésével vagy kis mértékben való elarusításával nem foglalkozó azon szőlősgazdák, kik az 1892. XV. t.-cz. 3 §-ában írt azon kedvezményt, hogy saját termésü boraikból a házi szükségletre szánt bormennyiség után 1900. év folyamán az italadó hectoliterenkint a bor után 3 frt 35 kr., bormust és szőlőcefre után 2 frt 52 kr. kedvezményes összeggel számítassék igénybe venni óhajtkák, hogy ez iránti igényüket f. évi szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag a városi pénzügyi tanácsos hivatalos helyiségében annál bizonyosabban bejelentsek, mert a kik ezen kedvezmény igénybevételét a kitűzött záros határidő alatt be nem jelentik, ezen kedvezménytől 1900. év folyamára teljesen esznek s minden elfogyasztott bor hectoliterje után a boritaladó egész mérvét 6 frt 35 kr. tartoznak megfizetni. A szerzetes rendházak, valamint a kedvezményes adótétel fizetésére igényt tartó más bortermelők, kiknek szőlőterülete szék-, illetve lakhelyükön kívül esik, a kedvezményes boritaladóra vonatkozó igényüket a nm. m. kir. pénzügyminiszter urnak 1898. évi december hó 10-én 93.607. sz. a. kelt rendelete értelmében nemcsak a fogyasztás, de a termelés helyére nézve illetékes községi előjáróságnál is bejelenteni tartoznak s a termelés helyéről a fogyasztás helyére szállítandó bor csak az alatt a feltétellel alatt történhetik, hogy a szándékos elszállításról előléges jelentés tétetik annál a pénzügyi szakaszál, melynek kerületében a termelés helye fekszik; ezen bejelentésről kiállított igazolvány a rendeletési helyen boritaladó beszedésére jogosítottak átadandó. A szőlősgazdák részére biztosított adókedvezmény a nm. m. kir. pénzügyminiszter urnak 1892. évi szeptember hó 27-én 63.312. sz. a. kelt leirata szerint nemcsak az új termésre, hanem a saját termés készletben levő régebbi borra is kiterjed, s azon körülmény, hogy egyes bortermelőknél a phylloxera pusztítása miatt vagy más okból szőlőtermése nincs, készletben levő saját termésü boraiknak kedvezményes adótétel mellett való elfogyasztásától nem fosztja meg: a bejelentés azonban az ily termésü borra nézve is a fentírt határidőig megteendő. A nm. m. kir. pénzügyminiszter urnak 1895. június hó 15-én 87.896. sz. a. kelt rendelete szerint a gyümölcsbor is az 1892. XV. t.-cz. 3 §. értelmében kedvezményben részesül s nyílt helyeken a szesz italok kimérésével és kis mértékben való elarusításával nem foglalkozó birtokosoktól az öntermesztette gyümölcsből készített saját házi szükségletre szánt gyümölcsbor után csakis a régi borfogyasztási adó, vagyis Sz.-Fejérvárott, mint első osztályú közszépen hectoliterenkint 1 frt szedhető. A kedvezmény igénybevétele a gyümölcsbor készítésének megkezdéséig, legkésőbb f. évi szeptember hó 15. napjáig a fent kitűzött helyen bejelentendő. A bejelentésnek magában kell foglalni: a bejelentő nevét, lakását, (azaz, házászám.) foglalkozását, a családtagos számát, a szőlőföld területét, (holdak és négyszögölekben) a házi fogyasztásban felhasznált bor évi átlagos mennyiségét, a remélhető termést és a házi fogyasztásra vagy nagyban (legalább 56 liter) való eladásra szánt bormennyiséget hectoliterekben.

— **Tűz. Pákozdon,** mint tudósítók jelentik, e hó 20-án délután, az erős szélben, vészharangok kongása riasztotta meg a lakosságot. **Horváth József** udvarán egy szalma-boglya gyuladt meg, melytől csakhamar a szomszédos gazdák kazlái is lángba rohantak. A veszedelem igen nagy volt, azonban elegendő mennyiségű vízzel

rendelkeztek s a lakosság is odaadással fogott az oltáshoz s így nagyobb katasztrófa nem történhetett. Elégett Gy. Csontos János pajtája, továbbá Horváth József, Ozv. Csontos Péterné és Csontos János takarmánykészlete, összesen mintegy 900 frt. értékben, melynek alig egy tizedrésze térül meg, mivel csupán Gy. Csontos János pajtája volt biztosítva. Mint a megejtett vizsgálat kiderítette, a tüzet vigyázatlanság okozta. Lángi János gazda 11 éves fia valahol egy eldobott cigarettát talált, arra rágyújtott és vigan füstölve ment át Horváthék udvarába, hol a gyermekek játszottak. Az égő cigarettát letette a kerítésre, honnan a szél a kazalok közé fújta.

— **Gazdaasszonyi állást keres** egy tisztességes katolikus gyermektelen özvegy nő helyben vagy vidéken papi vagy uri háznál, ki teljesen jártas a házi gazdaság vezetésében. — Állását bármikor elfoglalhatja. — Czím a kiadóhivatalban. 239. 10—7.

KÖZGAZDASÁG.

Közmagtárak és gabonaértékesítő szövetkezetek.

Irta: Balog Sándor.

(Folytatás.)

Még ennél is kedvezőlenebb állapotok uralkodnak az ország némely vidékén, ahol el van terjedve a gabona-elővétel és az uszora. Itt már a kisbirtokos anyagi viszonyai annyira ziláltak, szükségletei oly sürgős kielégítést követelnek, hogy a cséplést nem várhatja be, kénytelen gabonáját még lábán eladni az árakra való tekintet nélkül, pedig ekkor vannak az árak a legnagyobb ingadozásnak kitéve; mi természetesebb: minthogy az előre vásárló kereskedő a nagy árbullánzásokat és a kisközönséget szorult helyzetét saját előnyére igyekszik kihasználni.

A gabonának ilyen lábán való eladása még nincs annyira elterjedve, mint az aratás utáni visszafizetésre való kölcsönvétel, amidőn a megszorult kisközönség aratás előtt valamely uszorástól kölcsön kér bizonyos összeget oly feltétellel, hogy aratás után fizet vissza két-háromszor akkora összeget, tehát 100—200%-os kamatot, vagy beszállít ezen értéknek megfelelő gaborát, még ezt is az uszoras által megszabott egységi árbán, hogy a kamat ez uton is gyarapítható legyen. Az ilyen szipolyozások különösen a Felvidéken nem tartoznak a ritkaságok közé, sőt hallottam esetet, hogy az uszoras 8—900%-ra dolgozott. Ezen nagylelkű segélyezések azután minél hamarabb örvénybe sodorják a kisközönséget amin nem is csodálkozhatunk, ha tekintetbe vesszük, hogy ezen uszora-kölcsönök a gazda csak pillanatnyi pénzzavarából segítette ki magát, míg az igazi terhek nemhogy apadtak volna, de a kölcsönök és horribilis kamataival még súlyosabbá váltak, mivel ennek visszafizetéséért kénytelen lesz gabonáját nyomban cséplés után piacra dobni.

Ilyen szánalmas helyzetben, a megrövidítés számtalan nemének kitéve tengődik kisközönségünk túlnyomó része az ország különböző vidékein, ha rajtuk nem segítünk, társadalmunk ezen nélkülözhetetlen alapvető rétegének megsemmisülése által még válságosabb helyzetbe fog kerülni mezőgazdaságunk, s az ily megsemmisült néprétegben termő talajra talán a szocializmus magy. is, hol bő termést szolgáltatva, az érett magvak elvitetnek a társadalmi jogrend hatalmas bástyáira is, s ezeket mint moha a kemény sziklát: lassanként el-mállásnak indítják, alkalmassá teszik az efféle növények tenyésztésére, mi által a bástya lassanként porladozásnak indul, megrepedezik s s nem bír ellentállani a sokoldalról jövő rohamos támadásoknak.

Mindezen bajok orvoslását nem szabad kizárólag az állam és a törvényhozás kötelességszerű teendői közé sorolnunk; ezen oldalról is kívánhatunk ugyan erkölcsi és anyagi támogatást, de nem lehet feltételeznünk, hogy ezen

nagy áldozatokat és sokoldalú támogatást igénylő ügy csupán ez uton volna rendezhető. A kibontakozást magunknak kell keresnünk pedig ha hozzálátunk a kereséshez, biztos meg is fogjuk annak módját találni, csak lépünk a szövetkezés terére, így szűnik erőnket csoportosítani s szövetkezett erővel kezdjük meg a küzdelmet helyzetünk javítása érdekében.

A fentemlített célok megvalósítására szolgáló szövetkezetek minden vasut mellett fekvő nagyobb (8—10.000 lakossal bíró) községben alakíthatók, bevonván a szövetkezetbe mindazon közel fekvő kisebb községeket, melyeknek terményei azelőtt is ezen vasuti állomáson keresztül jutottak nagy részben a forgalomba. A mozgalom megindítását és vezetését természetesen az illetékes gazdasági egyesületeknek kellene kezükbe venniük, s először is lépéseket tenni az intézmény megismertetése céljából, ami olyformán lenne megvalósítható, hogy a szövetkezetbe bevonnak szándékolt községek gazdaközönségét — amint a népies téli gazdasági előadásoknál szokás, egybehíván, egy részét népszerű irányban tájékoztatván a gazdaközönséget a közmagtárak hasznosságáról, más részét különösen a községek vezető intelligens embereivel megismertetvén a vezetési kívánt intézmény minden legkisebb részletét, fogalmat alkothatunk az iránt, vajjon mennyire barátkoztak meg az eszrével; ha ez alkalommal élénk érdeklődést tapasztaltunk, a község vezető embereivel egyetértőleg határnapot tűzünk ki, amikor is a gazdaközönséget ismét összehozván,

minden egyes gazdától megkérdezzük: hogy rendes terméviszonyok mellett hány méter-máza gabonát kíván a létesítendő közmagtárban elhelyezni. Ha az így bementett adatok összegezése alapján csak hozzávetőleg is tájékozva vagyunk az elhelyezendő gabonamennyiségről, szakértővel elkészítettjük egy ilyen mennyiségű gabona befogadására alkalmas, megfelelő tisztító, osztályozó gépekkel és motorhajlára készített elevátorral ellátott közmagtár részletes építési tervezetét és költségét, melyet a vasut mellett fekvő nagy község e célból összehívott közgyűlése elé terjesztve, részletes szóbeli megokolás kapcsán indítványozunk, hogy a bemutatott terv szerint felmerülő építési és felszerelési költségeket, a város mint jogi személy törlesztéses kölcsön alakjában vegye fel valamely banktól és építtesse fel terv szerint a közmagtárat.

(Folytatása következik.)

Gabonaárak.

— 1899. augusztus 24. —

Buza	8:00—8:30.
Rozs	5:90—6:10.
Arpa	4:70—6:40.
Zab	5:70—6.
Kukoricza	5:80—

Felelős szerkesztő: *Chay Antal.*

PFINN JÓZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23.

„CONCORDIA“

TÉMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas“ szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

***** Szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. *****

***** Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek. *****

— !!Sírkoszorúk!! —

70—46.

HIRDETÉSEKET

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal (Számmer Imre könyvnyomda.)

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.